

Határozatok Tára

ATHANASIOS RANTOS
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2022. június 21.¹

C-284/21. P. sz. ügy

Európai Bizottság
kontra
Anthony Braesch,
Trinity Investments DAC,
Bybrook Capital Master Fund LP,
Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP,
Bybrook Capital Badminton Fund LP

„Fellebbezés – Állami támogatások – Szerkezetátalakítási támogatás – Bankszektor – Előzetes vizsgálati szakasz – A támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánító határozat – Elfogadhatóság – Az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése – Kereshetőségi jog – Az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése – Az »érintett fél« fogalma – (EU) 2015/1589 rendelet – Az 1. cikk h) pontja – Az »érdekelt fél« fogalma”

Bevezetés

1. Fellebbezésével a Bizottság az Európai Unió Törvényszéke 2021. február 24-i Braesch és társai kontra Bizottság ítéletének² megsemmisítését kéri, mivel abban a Törvényszék elfogadhatónak nyilvánította az Európai Bizottság kifogást nem emelő, az (EU) 2015/1589 rendelet³ 4. cikke (3) bekezdésének alapján elfogadott határozat megsemmisítése iránti keresetét, amelyben a Bizottság az előzetes vizsgálati szakasz lezárultával és az olasz hatóságok által felajánlott kötelezettségvállalások alapján az Olasz Köztársaság által a Banca Monte dei Paschi di Siena (a továbbiakban: BMPS) részére nyújtott állami támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította.⁴

2. Ez az ügy alkalmat ad a Bíróságnak arra, hogy pontosítsa a valamely állami támogatás tekintetében kifogást nem emelő bizottsági határozatok elleni kereset elfogadhatóságának feltételeit, és különösen azokat a feltételeket, amelyek szerint az olyan személyeket, akik nem versenytársai ezen intézkedés kedvezményezettjének, és nem is állítják, hogy ezen intézkedés

¹ Eredeti nyelv: francia.

² T-161/18, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2021:102.

³ Az [EUMSZ] 108. cikk alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i tanácsi rendelet (HL 2015. L 248., 9. o.).

⁴ Az SA.47677 (2017/N) – Olaszország, a Banca Monte dei Paschi di Siena új támogatása és módosított szerkezetátalakítási terve – állami támogatásról szóló, 2017. július 4-i C(2017) 4690 final bizottsági határozat (a továbbiakban: megtámadott határozat).

befolyásolná a piaci helyzetüket, az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése értelmében vett „érintett feleknek” illetve a 2015/1589/EU rendelet 1. cikke h) pontja értelmében vett „érdekelt fél[ek]nek”⁵ lehet-e tekinteni, abból a szempontból, hogy ezen határozattal szemben keresetindítási joggal rendelkeznek-e, vagy sem.

A jogvita előzményei

3. Az elsőfokú eljárás elsőrendű felperese⁶ a „Floating Rate Equity-Linked Subordinated Hybrid-FRESH” 2008-nak nevezett kötvények (a továbbiakban: FRESH-kötvények) birtokosainak képviselője, a többi felperes⁷ pedig ilyen kötvények birtokosa.

4. Az említett kötvényeket 2008-ban a következő ügylet keretében bocsátották ki:

- A BMPS 950 millió EUR összegű tőkeemelését hajtott végre a J. P. Morgan Securities Ltd-nek (a továbbiakban: JPM) fenntartva, amely BMPS-részvényeket, úgynevezett FRESH-részvényeket jegyzett, továbbá haszonélvezeti jogot alapító szerződést kötött a BMPS-szel – amely szerint a JPM megőrzi a részvények tulajdonjogát, míg a BMPS haszonélvezeti joggal rendelkezik –, valamint egy swap-megállapodást is (a továbbiakban: FRESH-szerződések).
- A JPM megszerezte a FRESH-részvényeinek jegyzéséhez szükséges forrásokat a Bank of New-York Mellontól (Luxembourg) – amelynek helyébe a Mitsubishi UFJ Investor Services & Banking (Luxembourg) SA (a továbbiakban: MUFJ) lépett –, amely a luxemburgi jog alapján egymilliárd euró összegben kibocsátotta a FRESH-kötvényeket;
- a JPM és az MUFJ között létrejött swap-megállapodás, valamint az utóbbi és a FRESH-kötvények birtokosaival kötött vagytonkezelői szerződés⁸ értelmében – amelyeket a felperesek „FRESH-eszközöknek” minősítettek – a JPM által a BMPS-től FRESH-szerződések alapján beszedett díjakat az MUFJ, majd a FRESH-kötvények birtokosai részére osztalékszelvények formájában továbbítják.

⁵ Amint azt a következőkben kifejtem, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „érintett felek” fogalma megegyezik a 2015/1589 rendelet 1. cikkének h) pontja értelmében vett „érdekelt fél” fogalmával (lásd a jelen indítvány lenti 24. lábjegyzetét). A jelen indítvány további részében, mivel nem indokolt az e két fogalom közötti különbségtétel, általános jelleggel az „érdekelt fél/felek” kifejezést használom.

⁶ Anthony Braesch.

⁷ Trinity Investments DAC, Bybrook Capital Master Fund LP, Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP és Bybrook Capital Badminton Fund LP.

⁸ E két szerződés a luxemburgi jog hatálya alá tartozik.

5. 2016-ban az olasz hatóságok elfogadták a likviditási támogatások és elővigyázatossági feltőkésítések törvényi kereteit rögzítő⁹ 237/2016. sz. rendkívüli törvényerejű rendeletet¹⁰ és 2017-ben a szerkezetátalakítási tervvel és kötelezettségvállalásokkal 5,4 milliárd euró összegű, a BMPS feltőkésítésére nyújtott támogatást (a továbbiakban: vitatott támogatás),¹¹ jelentettek be a Bizottságnak.¹²

6. A szerkezetátalakítási terv többek között tehermegosztási intézkedéseket írt elő, amelyek révén a saját tőke, a hibrid kötvények és az alárendelt kötvények hozzájárultak az BMPS által az állami támogatás nyújtását megelőzően elszenvedett esetleges veszteségek kompenzálásához. Ezek az intézkedések magukban foglalták a FRESH-szerződések felbontására vonatkozó kötelezettséget.

7. Az előzetes vizsgálati szakasz végén elfogadott megtámadott határozatban a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a vitatott támogatás az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja¹³ alapján összeegyeztethető a belső piaccal, különös tekintettel az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben hozott bankmentő intézkedésekre való, 2013. augusztus 1-je utáni alkalmazásáról szóló bizottsági közleményre (a bankokról szóló közlemény)¹⁴ és a 2014/59/EU irányelvre.¹⁵

8. Ami közelebbről a vitatott támogatásnak a bankokról szóló közleményekkel való összeegyeztethetőségét illeti, a Bizottság többek között úgy ítélte meg, hogy a részvények és az alárendelt kötvények tulajdonosaira háruló tehermegosztás megfelelő volt, mivel a bankokról szóló közleményben foglalt követelményeknek megfelelően a szerkezetátalakítási költségeket és a támogatás összegét a minimumra korlátozta.¹⁶

⁹ Az olasz jogalkotó e beavatkozására az Európai Bankhatóság (EBH) által 2016-ban elvégzett európai szintű stresszteszt nyomán került sor, amely a kedvezőtlen forgatókönyv keretében a BMPS sajáttőke-hiányát tárta fel. Korábban már nyújtott az Olasz Köztársaság a BMPS-nek szerkezetátalakítási támogatást, szerkezetátalakítási terv és kötelezettségvállalások mentén, amelyet a Bizottság 2013-ban jóváhagyott, és amelyet a BMPS 2015-ben teljes egészében visszafizetett.

¹⁰ Decreto-legge n. 237 – Disposizioni urgenti per la tutela del risparmio nel settore creditizio (a hitelágazatban a megtakarítások védelmére vonatkozó sürgős rendelkezésekről szóló 237. sz. törvényrendelet; a GURI 2016. december 23-i 299. száma), amelyet a 2017. február 17-i legge di conversione (az átalakításról szóló törvény; a GURI 2017. február 21-i 43. száma) alakított törvénnyé és módosított.

¹¹ E támogatás két, a BMPS javára nyújtott támogatási intézkedésből állt (a továbbiakban: szóban forgó intézkedések). Az első intézkedést az adósságokra vonatkozó első rangú állami garancia formájában nyújtott 15 milliárd euró összegű likviditási támogatás, a második intézkedést pedig BMPS-nek a jelen indítvány 5. pontjában említett, 5,4 milliárd euró összegű elővigyázatossági feltőkésítéséhez nyújtott támogatás képezi.

¹² E bejelentés a 237/2016. sz. törvényrendelet szerinti elővigyázatossági feltőkésítés formájában nyújtott rendkívüli állami támogatás iránti kérelem nyomán történt, amelyet a BMPS azután nyújtott be, hogy sikertelenül próbált új magántőkét bevonni. Ezt megelőzően, szintén 2016-ban, az Európai Központi Bank (EKB) azon nyilatkozatát követően, amely szerint a BMPS fizetőképes volt, a Bizottság ideiglenesen jóváhagyta a BMPS részére nyújtandó 15 milliárd euró összegű egyedi likviditási támogatást az olasz hatóságok által felajánlott kötelezettségvállalások alapján, amelyekben vállalták, hogy a kezességvállalások nyújtásától számított két hónapon belül benyújtják a szerkezetátalakítási tervet, kivéve ha a támogatást ugyanezen határidőn belül visszatérítik.

¹³ E rendelkezés értelmében a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető többek között a valamely tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtott támogatás.

¹⁴ HL 2013. C 216., 1. o. (a továbbiakban: a bankszektorról szóló közlemény).

¹⁵ A hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. május 15-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 173., 190. o.; helyesbítések: HL 2019. L 165., 129. o.; HL 2021. L 104., 55. o.). E tekintetben a Bizottság úgy ítélte meg, hogy azok a feltételek, amelyek mellett a támogatási intézkedéseket elrendelték, megfeleltek ezen irányelv 32. cikke (4) bekezdésének d) pontjában előírt mentességnek.

¹⁶ Egyebekben a Bizottság megállapította, hogy a szerkezetátalakítási terv alkalmas volt arra, hogy helyreállítsa a BMPS hosszú távú életképességét, és elegendő tehermegosztási intézkedést, valamint elegendő biztosítékot tartalmazott ahhoz, hogy korlátozza a verseny indokolatlan torzulásait. Megállapította továbbá, hogy a szerkezetátalakítási terv végrehajtását megfelelően ellenőrzik.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

9. A Törvényszék Hivatalához 2018. március 5-én benyújtott keresetlevelükkel a felperesek az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése alapján keresetet indítottak a vitatott határozat megsemmisítése iránt.

10. E kereset alátámasztása érdekében a felperesek öt jogalapra hivatkoztak, amelyek közül az utolsó az EUMSZ 108. cikk (2) és (3) bekezdésének, a 2015/1589 rendelet 4. cikke (3) és (4) bekezdésének, valamint eljárási jogaiknak a megsértésén alapult, mivel a Bizottság nem indította meg a hivatalos vizsgálati eljárást, holott komoly kétségek merültek fel a vitatott támogatás részét képező tehermegosztási intézkedéseknek az uniós joggal való összeegyeztethetőségét illetően.¹⁷

11. A Törvényszék Hivatalához 2018. május 16-án benyújtott külön beadványában a Bizottság a Törvényszék eljárási szabályzatának 130. cikke alapján elfogadhatatlansági kifogást emelt. A felperesek 2018. július 10-én benyújtották az e kifogásra vonatkozó észrevételeiket, és a Törvényszék a 2020. július 9-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait, valamint a Törvényszék által feltett írásbeli és szóbeli kérdésekre adott válaszaikat.

12. A megtámadott ítéletben a Törvényszék érdemi vizsgálat nélkül elutasította a Bizottság által emelt elfogadhatatlansági kifogást.¹⁸ A Törvényszék, miután ezen ítélet 35–41. pontjában megállapította, hogy a felperesek az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése, illetve a 2015/1589 rendelet 1. cikkének h) pontja értelmében „érintett feleknek”, illetve „érdekelt feleknek” minősülnek, kimondta, hogy a fellebbezőknek egyrészt érdekük fűződik az eljáráshoz,¹⁹ másrészt pedig kereshetőségi joggal rendelkeznek, mivel a vitatott határozat őket mint „érintett feleket”, illetve „érdekelt feleket” közvetlenül és személyükben érinti.²⁰

A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

13. Fellebbezésében a Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, maga határozzon az elsőfokú eljárásban előterjesztett keresetről, a keresetet mint elfogadhatatlant utasítsa el, és az elsőfokú eljárás felpereseit kötelezze a költségek viselésére.

14. Az elsőfokú eljárás felperesei és a fellebbezési eljárásban ellenérdekű felek azt kérik, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezést, és a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

15. A felek a Bíróság által a 2022. április 7-én tartott tárgyaláson feltett kérdésekre is válaszoltak.

¹⁷ Az első négy jogalap közül az első a hitelintézeteknek és bizonyos befektetési vállalkozásoknak az Egységes Szanálási Mechanizmus keretében történő szanálására vonatkozó egységes szabályok és egységes eljárás kialakításáról, valamint az Egységes Szanálási Alap létrehozásáról és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról szóló, 2014. július 15-i 806/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2014. L 225., 1. o.; helyesbítés: HL 2014. L 372., 9. o.) megsértésén, és az indokolás elégtelenségén alapul; a második azon, hogy a Bizottság jogellenesen követelte a FRESH-szerződések felbontását, a harmadik azon, hogy a megtámadott határozat hátrányosan megkülönböztet a FRESH-kötvények birtokosaival szemben, a negyedik pedig azon, hogy a Bizottság a FRESH-eszközökre vonatkozó tehermegosztási intézkedések alkalmazásának jóváhagyásával megsértette a FRESH-kötvények birtokosainak a tulajdonhoz való jogát.

¹⁸ A Törvényszék azzal, hogy a kereset elfogadhatóságáról ítéletben határozott, nyilvánvalóan elvi hatályt kívánt tulajdonítani a határozatának.

¹⁹ A megtámadott ítélet 43–55. pontja.

²⁰ A megtámadott ítélet 56–63. pontja.

Elemzés

16. A megtámadott ítéletben a Törvényszék kimondta, hogy az elsőfokú eljárás felpereseinek keresete elfogadható, mivel fennáll az eljáráshoz fűződő érdekük és az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében vett kereshetőségi joguk. Ami közelebbről a kereshetőségi jogot illeti, az elsőfokú eljárás felperesei tekintetében az került megállapításra, hogy „érdekelt felekként” kérhetik a vitatott határozat megsemmisítését, amely lehetőséget az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdéséből és a 2015/1589 rendelet 6. cikkének (1) bekezdéséből eredő eljárási jogaik védelme érdekében is biztosítani kell számukra.

17. Fellebbezésének alátámasztása érdekében a Bizottság egyetlen jogalapra hivatkozik, amely azon alapul, hogy a Törvényszék tévesen minősítette az elsőfokú eljárás felpereseit „érdekelt feleknek”.

18. A fellebbezés elemzésében lényegében hármass felosztást követek, ahogyan azt a felek is tették. Először az állami támogatásokra vonatkozó uniós jogban az „érdekelt felek” kereshetőségi jogának fogalmával foglalkozom, majd megvizsgálom az „érdekelt felek” fogalmának a megtámadott ítélet általi alkalmazását, amely a fellebbezés egyetlen jogalapjának tárgyát képezi, és végül röviden kitérek a Bizottságnak az arra alapított érvére, mely szerint a nemzeti bíróságok előtti eljárásoknak az ellenérdekű felek kereshetőségi joga szempontjából nincs jelentősége.

Az uniós jogban „érdekelt felet” megillető kereshetőségi jogról és a Bíróságnak az állami támogatásokra vonatkozó ítélezési gyakorlatáról

19. Először is emlékeztetek arra, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése értelmében, ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy egy támogatás nyújtására irányuló szándék nem egyeztethető össze a belső piaccal, haladéktalanul megindítja a (2) bekezdés szerinti hivatalos vizsgálati eljárást. Ez utóbbi rendelkezés értelmében a Bizottság – „azt követően, hogy felhívta az érintett feleket észrevételeik megtételére” – ezen eljárás végén határozatot hoz.

20. Ebben az összefüggésben a 2015/1589 rendelet 4. cikke a támogatási intézkedések vizsgálatának előzetes szakaszát írja elő, amelynek célja annak a Bizottság számára való lehetővé tétele, hogy kialakíthassa elsődleges véleményét arról, hogy ezen intézkedések állami támogatásnak minősülnek-e, illetve hogy azok esetlegesen összeegyeztethetők-e a belső piaccal. E cikk (3) bekezdésének megfelelően, ha a Bizottság úgy találja, hogy az intézkedésnek – amennyiben az az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozik – a belső piaccal való összeegyeztethetőségét illetően nem merült fel kétség, úgy kifogást nem emelő határozatot hoz.²¹

21. Másodszor, az ilyen határozattal szembeni kereset elfogadhatóságát illetően egyrészt megjegyzem, hogy az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében bármely természetes vagy jogi személy az e cikk első és második bekezdésében meghatározott feltételek mellett eljárást indíthat többek között az őt közvetlenül és személyében érintő jogi aktusok ellen.

22. Másrészt a Bíróság állandó ítélezési gyakorlata szerint a 2015/1589 rendelet 1. cikkének h) pontja értelmében vett valamennyi érintett felet közvetlenül és személyében érinti az e rendelet 4. cikke (3) bekezdésének megfelelően elfogadott, kifogást nem emelő határozat. Az

²¹ Ezzel szemben a 2015/1589 rendelet 4. cikke (4) bekezdésének megfelelően, ha a Bizottság megállapítja, hogy kétség merült fel a bejelentett intézkedés belső piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, köteles határozatot hozni a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról. E rendelet 6. cikkének (1) bekezdése értelmében az ilyen határozat felszólítja az érintett tagállamot és az egyéb érdekelt feleket, hogy meghatározott határidőn belül nyújtsák be észrevételeiket.

EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésében és az említett rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében előírt eljárási garanciák kedvezményezettjei ugyanis e garanciák tiszteletben tartását csak akkor tudják érvényesíteni, ha lehetőségük van arra, hogy az ilyen határozatot az uniós bíróság előtt megtámadják.²²

23. Ennélfogva, mivel a jelen ügyben a vitatott határozat kifogást nem emelő határozat, és az elsőfokú eljárás felperesei eljárási jogaik megsértésére hivatkoztak,²³ ahhoz, hogy őket az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében vett keresetösségi joggal rendelkező feleknek lehessen tekinteni, elegendő, ha azt bizonyítják, hogy érdekelt feleknek minősülnek.

24. Harmadszor, a 2015/1589 rendelet 1. cikkének h) pontja értelmében „érdekelt fél” – többek között – minden olyan személy, vállalkozás vagy vállalkozások társulása, *amelyek, illetve akinek érdekeit a támogatás nyújtása érintheti*, különösen a támogatás kedvezményezettje, a versenytárs vállalkozások és a szakmai szövetségek.²⁴ A címzettek meghatározatlan összességéről van tehát szó.²⁵ Emellett – a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint – ahhoz, hogy valamely személy, vállalkozás vagy vállalkozások társulása érintett félnek minősüljön, az szükséges, hogy a jogilag megkövetelt módon bizonyítsa, hogy a támogatásnak valószínűleg konkrét hatása lesz a saját helyzetére.²⁶

25. A jelen ügyben az ellenérdekű feleket a 2015/1589 rendelet 1. cikke h) pontjának példálózó felsorolása nem említi kifejezetten „érdekelt félként”.²⁷ A kérdés tehát az, hogy a vitatott támogatásnak valószínűleg konkrét hatása lesz-e a helyzetükre.

²² Lásd ebben az értelemben: 2011. május 24-i Bizottság kontra Kronoply és Kronotex ítélet (C-83/09 P, a továbbiakban: Bizottság kontra Kronoply és Kronotex ítélet, EU:C:2011:341, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). E tekintetben a Bíróság pontosította, hogy ha a felperes a kifogást nem emelő határozat megsemmisítését kéri, lényegében azt vitatja, hogy e határozatot anélkül fogadták el, hogy a Bizottság hivatalos vizsgálati eljárást indított volna, és ezáltal megsértette eljárási jogait (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Kronoply és Kronotex ítélet, 59. pont). Ezzel szemben, ha a felperes a támogatást értékelő határozatnak mint olyanoknak a megalapozottságát vonja kétségbe, akkor pusztán az a körülmény, hogy a felperes az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése értelmében vett érintett félnek tekinthető, nem elegendő a kereset elfogadhatóságához. A felperesnek tehát bizonyítania kell, hogy az 1963. július 15-i Plaumann kontra Bizottság ítélet (25/62, EU:C:1963:17) értelmében vett sajátos helyzetben van, amely ítélet szerint azok a jogalanyok, akik nem címzettjei egy határozatnak, csak akkor állíthatják, hogy személyükben érintettek, ha ez a határozat sajátos jellemzőik vagy egy őket minden más személytől megkülönböztető ténybeli helyzet folytán vonatkozik rájuk, és ezáltal a címzethez hasonló módon egyéníti őket (lásd ebben az értelemben különösen: 2021. szeptember 2-i Ja zum Nürburgring kontra Bizottság ítélet, C-647/19 P, EU:C:2021:666, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A kifogást nem emelő határozattal szemben harmadik személyek által benyújtott keresetek elfogadhatóságával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat fejlődéséről lásd többek között: Nehl, H. P., „Direct Actions and Judicial Review before the Union Courts”, *State Aid Law of the European Union*, Oxford, 2016, 419. o.

²³ Az első fokon előterjesztett ötödik kereseti jogalapjuk keretében.

²⁴ A teljesség kedvéért pontosítom, hogy az „érdekelt fél” 2015/1589 rendelet 1. cikkének h) pontjában meghatározott fogalma magában foglalja az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése értelmében vett „érintett felek” fogalmát, amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik (lásd ebben az értelemben: 2021. szeptember 2-i Ja zum Nürburgring kontra Bizottság ítélet [C-647/19 P, EU:C:2021:666, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat]). Az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL 1999. L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) (a 2015/1589 rendeletet megelőző jogszabályszöveg) hatálybalépése előtti ítélkezési gyakorlat szerint az EGK-Szerződés 93. cikkének (2) bekezdése (jelenleg az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése) értelmében vett „érintett felek”, akik így az EGK-Szerződés 173. cikkének negyedik bekezdése (jelenleg az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése) értelmében – mint közvetlenül és személyükben érintett felek – megsemmisítés iránti keresetet nyújthattak be, olyan személyek, vállalkozások vagy egyesületek voltak, akiknek, illetve amelyeknek érdekeit a támogatás nyújtása érinthette, azaz különösen az említett támogatás kedvezményezettjeivel versenyző vállalkozások és szakmai szervezetek (lásd különösen: 1984. november 14-i Intermills kontra Bizottság ítélet [323/82, EU:C:1984:345, 16. pont]; 1998. április 2-i Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ítélet [C-367/95 P, EU:C:1998:154, 41. pont]).

²⁵ Lásd ebben az értelemben: 1984. november 14-i Intermills kontra Bizottság ítélet, (323/82, EU:C:1984:345, 16. pont), valamint Bizottság kontra Kronoply és Kronotex ítélet, 63. pont.

²⁶ Lásd ebben az értelemben különösen: 2009. július 9-i 3F kontra Bizottság ítélet (C-319/07 P, a továbbiakban: 3F kontra Bizottság ítélet, EU:C:2009:435, 33. pont), valamint Bizottság kontra Kronoply és Kronotex ítélet, 65. pont.

²⁷ E rendelkezés „különösen” az említett személyek csoportjára, vagyis a vitatott támogatás kedvezményezettjére, a versenytárs vállalkozásokra és a szakmai szövetségekre hivatkozik.

26. E tekintetben a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Bíróság csak az olyan feleket ismerte el érdekelt félként, akik bizonyították, hogy a vitatott állami támogatás alkalmas arra, hogy a helyzetükre „a versennyel kapcsolatban” gyakoroljon konkrét hatást, míg az ellenérdekű felek válaszul azt adják elő, hogy bár az „érdekelt fél” jogállás bizonyítása érdekében a felperesnek bizonyítania kell, hogy a vitatott intézkedés hátrányosan érinti a helyzetét, az nem követelmény, hogy e hatás a versennyel kapcsolatos legyen.

27. Megjegyzem, hogy a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy a fellebbező helyzetére gyakorolt tényleges hatás még a vitatott intézkedés kedvezményezettjével fennálló közvetlen versenyhelyzet hiányában is érintheti a fellebbező versenyhelyzetét, amint az többek között a Bizottság által hivatkozott 3F kontra Bizottság ítélet²⁸ és a Bizottság kontra Kronoply és Kronotex²⁹ ítélet esetében is fennállt.

28. Pontosabban, a 3F kontra Bizottság ítéletben a Bíróság mindenekelőtt megállapította, hogy „[n]em kizárt, hogy egy munkavállalói érdekképviselői szervezetet az EK 88. cikk (2) bekezdése [jelenleg EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése] értelmében vett »érintettnek« tekintsenek, amennyiben e szervezet bizonyítja, hogy magának a szervezetnek vagy tagjainak érdekeit esetleg sérti valamely támogatás nyújtása”, „[a]z érdekképviselői szervezetnek azonban a jog által megkövetelt módon bizonyítania kell, hogy a támogatásnak valószínűleg konkrét hatása lesz a saját, illetve az általa képviselt tengerészek érdekeire”,³⁰ anélkül, hogy a továbbiakban pontosította volna e „konkrét hatás” fogalmát. Ezt követően, ezen elvnek az adott ügyre történő alkalmazásával a Bíróság rámutatott többek között, hogy „a fellebbezőnek a jog által megkövetelt módon mindig bizonyítania kell, hogy a támogatás nyújtása sértheti érdekeit, amit megtehet úgy, hogy igazolja, hogy valójában versenyhelyzetben van az ugyanazon a piacon tevékenykedő más érdekképviselői szervezetekkel”.³¹

29. A Bizottság kontra Kronoply és Kronotex ítéletben a Bíróság először is emlékeztetett a 3F kontra Bizottság ítélet 33. pontjában megállapított elvre, amely szerint ahhoz, hogy egy vállalkozás érdekelt félnek minősüljön, „jogilag megkövetelt módon bizonyítania kell, hogy a támogatás valószínűleg konkrét hatást fog gyakorolni a saját helyzetére”, majd ezt az elvet alkalmazta az adott helyzetre, és arra a következtetésre jutott, hogy a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot annak megállapításával, hogy a fellebbezőket a 659/99 rendelet 1. cikkének h) pontja [amelynek helyébe a 2015/1589 rendelet 1. cikkének h) pontja lépett] értelmében vett érdekelt feleknek minősítette lényegében azon indok alapján, hogy jogilag megkövetelt módon bizonyították a versenykapcsolat fennállását, valamint piaci helyzetüknek a szóban forgó támogatás nyújtásának betudható érintettségét.³²

²⁸ Ebben az ügyben a fellebbező olyan munkavállalókat képviselő szervezet volt, amely a munkaerő vállalkozások részére történő rendelkezésre bocsátásának körülményeiről és feltételeiről tárgyalt, és arra hivatkozott, hogy a lényegében a dán nemzetközi hajóajstromban szereplő hajók fedélzetén foglalkoztatott tengerészeket előnyhöz juttató támogatási intézkedések hatással lehetnek az olyan más érdekképviselői szervezetekkel szemben fennálló versenyhelyzetére, amelyek tagjai a hivatkozott intézkedések kedvezményezettjei.

²⁹ Ebben az ügyben a fellebbezők olyan vállalkozások voltak, amelyek ugyanazon nyersanyagot, vagyis az ipari termelésre szolgáló fát szereztek be, mint ezen támogatás kedvezményezettje, és arra hivatkoztak, hogy ez utóbbinak biztosított állami támogatás alkalmas volt arra, hogy az ipari fa piacon hatást gyakoroljon a versenyhelyzetükre.

³⁰ 3F kontra Bizottság ítélet, 33. pont.

³¹ 3F kontra Bizottság ítélet, 59. pont. Egyébiránt kétséges, hogy ebben a részben a Bíróság a Bizottság által jelzett értelemben vett „versenyhelyzetre”, vagyis az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett, a belső piacon fellépő valódi versenyhelyzetre hivatkozott-e.

³² Bizottság kontra Kronoply és Kronotex ítélet, 65–71. pont.

30. Ugyanakkor, noha e két ítéletből kitűnik, hogy a fellebbező piaci helyzetének érintettsége – függetlenül attól, hogy az állítólagos állami támogatás kedvezményezettjének közvetlen versenytársa-e, vagy sem – *elegendő* ahhoz, hogy ez utóbbit „érdekelt félnek” lehessen minősíteni, ebből nem vonható le az a következtetés, hogy e minősítés az ilyen érintettség megállapításához is *szükséges*.

31. Egyébiránt, véleményem szerint ezt az értelmezést látszik megerősíteni a legutóbbi 2021. szeptember 2-i Ja zum Nürburgring kontra Bizottság ítélet,³³ amelyben a Bíróság a főtanácsnok javaslatát³⁴ követve kifejezetten elutasította a Bizottság azon érvét, amely szerint az „érintett félként” történő minősítés versenytársi kapcsolatot előfeltételez, kijelentve különösen azt, hogy a vitatott támogatás kedvezményezettje versenytársának nem minősülő jogalany esetében is elismerhető e minőség, amennyiben bizonyítani tudja, hogy e támogatás nyújtása érintheti az érdekeit, ami annak bizonyítását követeli meg, hogy az említett támogatás „valószínűleg konkrét hatással lesz a helyzetére”.³⁵

32. Márpedig, bár ezen ítélezési gyakorlatból kitűnik, hogy az „érintett fél” minőség nem szükségképpen a felperes versenyhelyzetével, hanem a helyzetével összefüggésben fellépő olyan konkrét hatás fennállásán alapul, amely szélesebb körű lehet, e konkrét hatás terjedelmét és korlátait szintén meg kell határozni.

33. E célból véleményem szerint az „érdekelt fél” fogalma nem terjeszthető ki oly módon, hogy az minden olyan felet magában foglaljon, aki anyagi helyzetének romlását a kifogást nem emelő határozat előtti és utáni helyzete egyszerű összehasonlítására hivatkozva kifogásolhatja, anélkül hogy e helyzet e határozatból, vagy közelebbről az e határozattal – a belső piaccal – összeegyeztethetőnek nyilvánított állami támogatásból eredően alakult volna ki, ez a gyakorlatban ugyanis egy „*actio popularis*” bevezetésével érne fel. Az „érdekelt fél” fogalmának meghatározásához tehát egy konkrét érdekre, vagyis az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alkalmazásához fűződő érdekre kell hivatkozni, amely tehát a támogatás összeegyeztethetőségének értékelés szempontjából lényeges tényezőkre vonatkozik.³⁶ Az ennél tágabb megközelítés elfogadása véleményem szerint azzal a veszéllyel járna, hogy az állami támogatásokra vonatkozó szabályokat más célokra használnák fel.

³³ C-647/19 P, EU:C:2021:666.

³⁴ Lásd: Pitruzzella főtanácsnok Ja zum Nürburgring kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa (C-647/19 P, EU:C:2021:347, 30. és 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).

³⁵ Lásd: 2021. szeptember 2-i Ja zum Nürburgring kontra Bizottság ítélet (C-647/19 P, EU:C:2021:666, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat). Azt sem látom igazoltnak, hogy – amint azt a Bizottság állítja – a Bíróság erre vonatkozó következtetését az a tény indokolta volna, hogy a jelen ügyben a fellebbezőket a vitatott támogatás kedvezményezettje potenciális versenytársának lehetett tekinteni. Kétségtelen ugyanis, hogy ebben az ítéletben a Bíróság emlékeztet arra – amint azt a Törvényszék is tette a fellebbezés tárgyát képező ítéletben –, hogy a fellebbező olyan egyesület volt, amelynek (közérdeket szolgáló) célja összeegyeztethetetlen volt a támogatás kedvezményezettjének (a nyereség maximalizálására törekvő) céljával. Véleményem szerint a Bíróság az értékelését nem egy potenciális versenyhelyzetre kívánta alapítani, hanem inkább azt kívánta igazolni, hogy a támogatás szóban forgó kedvezményezett részére történő nyújtása „érinthette” a felperes és tagjai érdekeit (nem feltétlenül a gazdasági érdekeit, közérdeket szolgáló egyesületről lévén szó) (az említett ítélet 66. és 67. pontja). Mindenesetre ugyanezen ítélet 57. pontjában (amely átveszi Pitruzzella főtanácsnok Ja zum Nürburgring kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványának 30. pontját, C-647/19 P, EU:C:2021:347) a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó támogatás kedvezményezettje *versenytársának nem minősülő jogalany* esetében is elismerhető az „érdekelt fél” minőség, amelynek feltétele, hogy bizonyítsa, hogy a támogatásnak valószínűleg *konkrét hatása lesz a saját helyzetére*, anélkül, hogy e „konkrét hatás” fogalmát pontosította volna. Ehhez hasonlóan, indítványának 31. pontjában a főtanácsnok egyértelműen rámutat arra, hogy „az »érintett féli« minőség nem feltételezi szükségszerűen [...] versenyhelyzet fennállását”, és kizárja azt, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta volna a jogot, amikor a fellebbezőt érintett félnek minősítette, miközben korábban megállapította, hogy a fellebbező „egyáltalán nem folytatott tevékenységet a szóban forgó intézkedésekkel érintett piacokon”.

³⁶ Másfelől épp e körülmények teszik hasznossá azokat az információelemeket és érveket, amelyek e fél részéről a hivatalos vizsgálati eljárás során esetlegesen benyújtásra kerülhetnek.

34. Véleményem szerint ilyen konkrét érdek, azaz a támogatási szabályok alkalmazásával kapcsolatos érdek akkor állapítható meg, ha a felperest *érinti* (vagy valószínűleg érinti) *a vitatott támogatás nyújtása*, azaz ha a támogatás a Bizottság által a kifogást nem emelő határozatban³⁷ jóváhagyottak szerint valószínűleg jelentős hatással lesz a helyzetére,³⁸ függetlenül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti, a támogatás kedvezményezettjével fennálló (tényleges és potenciális) versenykapcsolattól vagy a versenyre gyakorolt hatástól.³⁹

35. E tekintetben hasznos lehet felidézni a Törvényszék által nemrégiben, 2021. szeptember 15-én hozott CAPA és társai kontra Bizottság ítéletet,⁴⁰ amelyben a Törvényszék elutasította a halászati szövetkezetből, illetve halászati vállalkozásokból és haláshajó-tulajdonosokból álló felperesek „érintett félként” való minősítését egy olyan eljárás során, amelyben a felperesek a Bizottság olyan kifogást nem emelő határozatát támadták meg, amellyel a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánította hat francia projekt támogatását, amelyekkel tengeri szélerőműparkot telepítettek a felperes halászok által használt halászati övezeteken belül.

36. Ebben az ügyben a felperesek nem a szóban forgó támogatás kedvezményezettjeivel fennálló versenykapcsolatukra, hanem arra hivatkoztak, hogy a szóban forgó vitatott támogatások előrelátható hatást gyakorolnak a tevékenységeikre, többek között az e projektek által érintett területeken tervezett hajózásra vonatkozó jogszabályi korlátozások, valamint az említett projekteknek a tengeri környezetre és a halászati erőforrásokra gyakorolt esetleges negatív hatása.⁴¹ A Törvényszék azonban úgy ítélte meg, hogy a felperesek nem bizonyították, hogy az említett támogatások konkrét hatással lehetnek a helyzetükre, mivel lényegében ezen támogatások nyújtásának mechanizmusa nem függ össze a szóban forgó projekteknek a felperes halászok tevékenységére gyakorolt állítólagos hatásaival.⁴²

37. Az említett, fellebbezés alatt álló ügyben ismertetett indítványom sérelme nélkül⁴³ véleményem szerint a Törvényszék által az ugyanezen ügyben hozott ítélet azt látszik megerősíteni, hogy az „érdekelt félként” történő minősítés során az uniós bíróság ítélkezési gyakorlata – amellet, hogy a mai napig elismeri annak lehetőségét, hogy a felperes a helyzetét érintő olyan konkrét hatásra hivatkozhat, amely nem kapcsolódik szükségszerűen a piaci helyzetéhez – kizárja annak lehetőségét, hogy e minősítést olyan helyzetekre is kiterjesszék,

³⁷ Ami nemcsak a szigorú értelemben vett állami támogatási intézkedéseket foglalja magában, hanem a támogatás összeegyeztethetővé nyilvánítása szempontjából releváns elemeket is.

³⁸ Lásd ebben az értelemben: 2021. szeptember 2-i *Ja zum Nürburgring kontra Bizottság* ítélet (C-647/19 P, EU:C:2021:666, 57. pont, kiemelés tőlem).

³⁹ Kétségtelen, hogy mivel a Bíróság ítélkezési gyakorlata mindeddig nem tisztázta ezt a kérdést, véleményem szerint elfogadható a Bizottság azon értelmezése, amely szerint lényegében az állami támogatásokra vonatkozó szabályok által követett cél (amely igazolja a Bizottság e területen fennálló hatáskörét) a verseny megőrzése, és mivel az „érdekelt fél” minőség csupán az EUMSZ 263. cikkben szereplő közvetlen és személyes érintettség kritériumának egy különös kifejeződése, így kizárólag versennyel kapcsolatos hatás felmerülése esetén releváns a felperes kereshetőségi joga fennállása értékelésének szempontjából. Véleményem szerint azonban ez az értelmezés a kifogást nem emelő határozattal szemben benyújtott keresetek elfogadhatósági feltételeinek túlzottan megszorító alkalmazását vonná maga után. Egyébiránt számomra úgy tűnik, hogy az ítélkezési gyakorlat által bevezetett és a 2015/1589 rendelet 1. cikkének h) pontjába átültetett *érintettség* fogalmának a *verseny* felperes helyzetére gyakorolt *hatása fennállásához kötése de facto* azt eredményezné, hogy bizonyítani kellene a verseny EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett érintettségét (még ha a feltételezett állami támogatás által érintett piactól eltérő piacról van is szó), ami túl azon, hogy bonyolult lenne, meghaladná a kereset elfogadhatóságának vizsgálatához szükséges (és elégséges) mélységet, és bizonyos mértékben a kereset érdemi vizsgálatának előzetes bírálatához vezetne (legalábbis a feltételezett támogatás által a piacon kiváltott lehetséges hatások tekintetében).

⁴⁰ T-777/19, EU:T:2021:588, fellebbezés alatt.

⁴¹ Lásd: 2021. szeptember 15-i CAPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-777/19, EU:T:2021:588, 53. pont).

⁴² Lásd: 2021. szeptember 15-i CAPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-777/19, EU:T:2021:588, 97. és 101. pont). A Törvényszék szerint a fellebbezők által hivatkozott hatások egyrészt a nemzeti hatóságok azon határozataiból adódnak, amelyek szerint az érintett területeken az energiaforrások kiaknázására vonatkozó politikájuk keretében e projektek telepítésére van szükség, másrészt pedig a tengeri közterület szabályozásából és az említett projektekre alkalmazandó műszaki intézkedésekből.

⁴³ C-742/21. sz., CAPA és társai kontra Bizottság ügy, amelyben főtanácsnokként járok el.

amelyekben ez a hatás nem áll közvetlen kapcsolatban a szóban forgó támogatással, ideértve az annak összeegyeztethetősége szempontjából releváns valamennyi elemet, így a kifogást nem emelő határozattal sem.

38. Következésképpen úgy vélem, hogy az „érintett félként” való minősítéshez az adott fél helyzetére gyakorolt konkrét hatást kell bizonyítani, amelynek az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alkalmazásához, pontosabban az állami támogatás nyújtásához kell kapcsolódnia. Másként fogalmazva, amennyiben a kifogást nem emelő határozattal jóváhagyott ezen támogatás alapozza meg a fellebbező érintettségét, e felet „érintett félnek” lehet minősíteni.

39. Véleményem szerint ezen értelmezést valószínűsítő körülmények vezethetők le magából a vitatott határozatból. E határozatból ugyanis kitűnik, hogy a Bizottság az állami támogatás összeegyeztethetőségének értékelése során figyelembe vette egyes felek érdekeit, illetve e támogatásnak a többi félre gyakorolt hatásait (így a kötelezettségvállalások esetében), e körülmény hozzájárul azon személyek szűk körének azonosításához, akiknek érdekeit e határozat érinti.⁴⁴

Az elsőfokú eljárás felpereseinek „érintett fél” minőségéről

40. Egyetlen fellebbezési jogalapjában a Bizottság lényegében azt rója fel a Törvényszéknek, hogy az arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbezők az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében rendelkeznek keresetességi joggal a vitatott határozattal szemben, így „érdekelte feleknek” minősítette őket pusztán arra tekintettel, hogy az Olasz Köztársaság által a BMPS alárendelt kötvényeket birtokló hitelezőkkel szemben alkalmazott tehermegosztási intézkedések miatt FRESH-kötvény-birtokosként állítólagosan gazdasági veszteség érte őket. A Törvényszék így az „érdekelte fél” fogalmának túlzottan tág értelmezését követte, ennél fogva az nem csupán azokra a jogalanyokra terjed ki, amelyek tekintetében az állami támogatás versenyhatással járhat, hanem azokra is, amelyek e támogatást más, a versenyhez semmilyenben nem kötődő szempontból vitatják.

41. A megtámadott ítéletben a Törvényszék megállapította, hogy a vitatott határozat közvetlenül és személyükben érinti a felpereseket, tekintettel arra, hogy „érdekelte felek”,⁴⁵ és hogy eljárási jogaik megsértésére hivatkoztak.⁴⁶ A Törvényszék lényegében – anélkül, hogy a felpereseket a vitatott támogatás kedvezményezettje tényleges vagy potenciális versenytársának minősítette volna, és azt állapította volna meg, hogy a vitatott határozat „versenyszempontból” valószínűleg konkrét hatást gyakorol a helyzetükre – úgy ítélte meg, hogy e támogatás valószínűleg ilyen hatással járhat, mivel a hivatkozott vagyoni hátrány az olasz hatóságoknak a szerkezetátalakítási tervre és különösen a tehermegosztásra vonatkozó kötelezettségvállalásaiból fakadt, amely kötelezettségvállalások az említett támogatás szerves részét képezték, így azok vizsgálatára a Bizottság összeegyeztethetőségre irányuló értékelése keretében került sor, függetlenül attól, hogy az elsőfokú eljárás felperesei nem vitatták ezen intézkedéseknek a belső piaccal való összeegyeztethetőségét.⁴⁷

⁴⁴ Egyébiránt az, hogy a vitatott határozatban vizsgált helyzeteket a támogatás összeegyeztethetőségének értékelése során az e határozat elleni kereset elfogadhatóságának elbírálása céljából figyelembe veszik, véleményem szerint teszi lehetővé annak elkerülését, hogy az érintett személyek köre olyan mértékben kibővüljön, hogy a kereset „*actio popularis*” jelleget öltson.

⁴⁵ A megtámadott ítélet 63. pontját.

⁴⁶ A megtámadott ítélet 60–62. pontját.

⁴⁷ A megtámadott ítélet 40. és 41. pontját.

42. Ezen ügy fő nehézsége abban rejlik, hogy az elsőfokú eljárás felpereseire nem a szóban forgó intézkedések, vagyis a BMPS-nek nyújtott likviditási támogatás és feltőkésítés voltak hatással, hanem inkább azok a tehermegosztási intézkedések, amelyek az olasz hatóságok által a vitatott támogatás jóváhagyása érdekében felajánlott kötelezettségvállalások, így az e hatóságok által bejelentett és a Bizottság által jóváhagyott intézkedések összességének részét képezik.

43. Márpedig a jelen indítvány 22–37. pontjában vizsgált ítélkezési gyakorlat fényében úgy vélem, hogy a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor megállapította, hogy a hivatkozott körülmények elegendőek voltak ahhoz, hogy a fellebbezőket „érdekelt feleknek” lehessen minősíteni.

44. Ugyanis először is kétségtelen, hogy a FRESH-szerződések felbontása, amely a fellebbezők által birtokolt FRESH-kötvényekhez kapcsolódó osztalékszervények kifizetésének elvesztését eredményezte, az olasz hatóságok azon döntésének következménye, hogy a BMPS szerkezetátalakítási terve keretében a BMPS részvényeseivel és alárendelt kötvényeinek birtokosaival szemben tehermegosztást alkalmaztak. Az is igaz, amint arra a Bizottság hivatkozik, hogy a fellebbezők nem a szóban forgó intézkedések belső piaccal való összeegyeztethetőségét vitatják.

45. Mindazonáltal, amint arra a Törvényszék rámutatott,⁴⁸ a szóban forgó intézkedések és a kötelezettségvállalások elválaszthatatlanok egymástól, amennyiben az utóbbiak az összeegyeztethetőség megállapításának feltételei.⁴⁹ A bankokról szóló közlemény 41., 43. és 44. pontjából ugyanis kitűnik, hogy a megfelelő tehermegosztás, amelytől az említett közlemény az állami támogatás nyújtását függővé teszi, elsődlegesen a veszteségek saját tőkéből való fedezését, majd főszabály szerint az alárendelt hitelezők hozzájárulását foglalja magában.⁵⁰

46. Nem állapítható meg tehát a Bizottsághoz hasonlóan, hogy a BMPS szerkezetátalakítási tervének keretében hozott tehermegosztási intézkedések függetlenek az állami támogatástól, és az olasz hatóságok független döntésének eredményei. Emlékeztetek ugyanis arra, hogy a tehermegosztási intézkedések – az olasz hatóságok által bejelentetteknek és a Bizottság által jóváhagyottaknak megfelelően – a vitatott támogatás szerves részét képezték, és jelentős szerepet játszottak abban, hogy ezen intézkedéseket a belső piaccal összeegyeztethetőnek értékelték.⁵¹

47. Ennélfogva a Bizottság érveivel ellentétben nem tűnik úgy számomra, hogy a tehermegosztási intézkedések a Bizottság engedélyezésének egyszerű „ténykörülményét” jelentenék, álláspontom szerint valójában a Bizottság által a bankszektorról szóló közleményben a bejelentett támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozóan előírt feltételről van szó.⁵²

⁴⁸ Lásd a megtámadott ítélet 40. pontját.

⁴⁹ E tekintetben véleményem szerint el kell utasítani az ellenérdekű felek azon értelmezését, amely szerint őket csak a vitatott határozatnak a szerkezetátalakítási tervvel kapcsolatos része érintette. E határozatban ugyanis a Bizottság nem hozott semmilyen külön határozatot a szerkezetátalakítási tervre vonatkozóan, hanem kizárólag az olasz hatóságok által bejelentett vitatott támogatás összeegyeztethetőségéről határozott, figyelembe véve ezen intézkedések valamennyi elemét, beleértve a szerkezetátalakítási tervet és az e tervbe foglalt tehermegosztási intézkedéseket is.

⁵⁰ E tekintetben lásd még: 2016. július 19-i Kotnik és társai ítélet (C-526/14, EU:C:2016:570, 42. pont).

⁵¹ A vitatott határozat szövegezése (különösen az 101–110. pont) alapján ugyanis úgy vélem, hogy a Bizottság a tehermegosztási intézkedéseket legalábbis nagyon fontosnak – ha nem döntő jelentőségűnek – tekintette a vitatott támogatás összeegyeztethetőségének nyilvánítása szempontjából. Egyébiránt felmerül a kérdés, hogy e tehermegosztási intézkedéseknek a Bizottságnak bejelentett támogatás összeegyeztethetőségére gyakorolt hatására vonatkozó esetleges vizsgálat nem a támogatás összeegyeztethetőségének (érdemi) értékelése körébe tartozik-e inkább, mintsem a kereset elfogadhatóságának – szükségszerűen felületesebb – értékelése körébe.

⁵² E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy a vitatott határozat nem a 2015/1589 rendelet 9. cikkének (4) bekezdése értelmében vett „feltételt megállapító határozat”, és hogy formálisan nem írta elő és nem tette kötelezővé a szóban forgó kötelezettségvállalásokat.

48. Közelebbről, a Bizottság azon érvével kapcsolatban, amely szerint az említett közlemény tehermegosztásra vonatkozó rendelkezéseinek betartása elegendő, de nem szükséges feltétele annak, hogy a Bizottság a vitatott támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsa, és hogy a tagállamok nem kötelesek az említett közleményben előírt tehermegosztási intézkedésekre javaslatot tenni, amennyiben más elképzelések vannak, nem világos, hogy milyen – az említett intézmény által említett – „más elképzelések” vagy „személyre szabott” intézkedések helyettesíthetnék a tehermegosztás kulcsfontosságú elvét, amely alapvető szerepet játszik az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának alkalmazására ugyanezen közlemény által bevezetett rendszerben, különösen a jelen ügy körülményei között, amely helyzetben a BMPS csődjének elkerülése érdekében az olasz hatóságok beavatkozása és ebből következően a Bizottság jóváhagyása kivételesen sürgős jelleggel bírt.

49. Másodszor, amint arra a Bizottság másodlagosan hivatkozik, az is igaz, hogy maguk a felperesek nem rendelkeznek (a BMPS által kibocsátott és a JPM által jegyzett) FRESH-részvényekkel, és nem részes felei a (BMPS és a JPM között létrejött) FRESH-szerződéseknek, amelyeket a tehermegosztási intézkedések következtében felbontottak, viszont rendelkeznek FRESH-kötvényekkel (amelyeket az MUFJ bocsátott ki, hogy a JPM számára biztosítsa a FRESH-részvények jegyzéséhez szükséges forrásokat).

50. Mindazonáltal, amint azt a Törvényszék a megtámadott ítéletben megállapította, figyelembe véve a FRESH-eszközök alapjául szolgáló különböző szerződéses viszonyok közötti kölcsönös függőséget, a FRESH-szerződések felbontása okozhatott gazdasági veszteséget az elsőfokú eljárás felperesei számára a FRESH-kötvényekhez kapcsolódó osztalékszervények kifizetésének elvesztése miatt, és következésképpen a vitatott határozat elfogadása valószínűleg konkrét hatással lehetett a helyzetükre. Úgy vélem tehát, hogy a vitatott támogatás, abban a formában, ahogyan azt az olasz hatóságok bejelentették, és ahogyan azt a vitatott határozat a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította – amennyiben abban beletartoznak az összeegyeztethetőnek nyilvánítás érdekében az olasz hatóságok által tett kötelezettségvállalásokat –, kárt okoz a felpereseknek.⁵³

51. Végezetül úgy vélem, hogy a 2014. március 26-i Adorisio és társai kontra Bizottság végzés,⁵⁴ valamint a 2019. december 19-i BPC Lux 2 és társai kontra Bizottság ítélet,⁵⁵ amelyekre a Bizottság hivatkozott, nincsenek hatással ezen értékelésre.⁵⁶ Az Adorisio és társai kontra Bizottság végzésben ugyanis a Törvényszék azt mondta ki, hogy egy bank alárendelt kötvényeinek birtokosai tekintetében, akiknek a kötvényeit ezen bank államosítása során kisajátították, nem állapítható meg az *eljáráshoz fűződő érdek* a Bizottság kifogást nem emelő határozatával szemben, amely határozat a bank államosításával kapcsolatban bejelentett két támogatási intézkedésre vonatkozott,⁵⁷ ez az értékelés nem releváns egy eltérő feltétel, azaz a *kereshetőségi jog* értelmezése

⁵³ Lásd különösen a megtámadott ítélet 37. és 39. pontját.

⁵⁴ T-321/13, nem tették közzé, EU:T:2014:175.

⁵⁵ T-812/14 RENV, nem tették közzé, EU:T:2019:885.

⁵⁶ Egyébiránt ezen ítélet, ahogy e végzés sem képezték fellebbezés tárgyát.

⁵⁷ Emlékeztetek arra, hogy a jelen ügyben a Bizottság a fellebbezésében nem ismételte meg az elsőfokú eljárás felpereseinek az eljáráshoz fűződő érdeke hiányára alapított érvét.

szempontjából.⁵⁸ A BPC Lux 2 és társai kontra Bizottság ítéletben a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy egy bank alárendelt kötvényeinek birtokosai, akiknek kötvényei vesztek értékükből abból fakadóan, hogy e bankot szanalás alá vonták, nem rendelkeznek keresetőségi joggal a Bizottság olyan, kifogást nem emelő határozatával szemben, amely a szanalási eljárás keretében bejelentett támogatási intézkedésre vonatkozik.⁵⁹ Ebben az ítéletben ugyanis a Törvényszék azt állapította meg, hogy a szóban forgó kötvények értékcsökkenése a nemzeti hatóságok azon döntésének eredménye volt, hogy a bankot szanalási eljárás alá vonták, amely eljárásnak az e bank veszteséges gazdasági körülményeire tekintettel nem volt alternatívája, tehát az értékcsökkenés nem a vitatott támogatás nyújtásának volt betudható; ellentétben a jelen ügygel, amelyben a FRESH-szerződések felbontása azon tehermegosztási intézkedések következménye, amelyek a bejelentett és jóváhagyott vitatott támogatás szerves részét képezik.

52. Következésképpen úgy vélem, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a Bizottság által felhozott elfogadhatatlansági kifogás elutasításával elfogadhatónak nyilvánította a keresetet.

A nemzeti bíróságok elé terjesztett eljárások relevanciájának az ellenérdekű felek keresetőségi joga szempontjából való hiányáról

53. Anélkül, hogy külön jogalapra hivatkozna, a Bizottság kifejti, hogy az a tény, hogy az ellenérdekű felek a luxemburgi bíróságok előtt eljárást indítottak a FRESH-szerződések BMPS általi felbontása tárgyában, nem teszi lehetővé számukra, hogy „érintett feleknek” tekintsék őket, és nem biztosít számukra keresetőségi jogot a megtámadott határozat vitatására. Ezek az eljárások csak az ellenérdekű felek eljáráshoz fűződő érdekének vizsgálata szempontjából relevánsak, amely követelmény eltér a keresetőségi jog követelményétől, amely a jelen fellebbezés tárgyát képezi.

54. E tekintetben elegendő rámutatni arra, hogy a Törvényszék az említett eljárásokból semmilyen következtetést nem vont le az ellenérdekű feleknek az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése és a 2015/1589 rendelet 1. cikkének h) pontja értelmében vett érintett felekként történő minősítésével kapcsolatban.

55. Ez az érv tehát a jelen ügyben irreleváns és ennél fogva hatástalan.

⁵⁸ Mindenesetre számomra úgy tűnik, hogy az e végzés tárgyát képező eset alapjaiban tér el a jelen üggyől, mivel ott az elsőfokú eljárás felperesei – egy bank alárendelt kötvényeinek birtokosai – azt kifogásolták, hogy e kötvényeket e bank államosítása során kisajátították, amelyet a Holland Királyság a bank javára nyújtott két állami támogatási intézkedés bejelentésével párhuzamosan hajtott végre. Ebben az esetben a Törvényszék igen tömör indokolásra alapozva megállapította, hogy a Bizottság a vitatott támogatás összeegyeztethetőségének vizsgálata során a kisajátítást kizárólag háttérkörülmenyként, nem pedig ezen intézkedések összeegyeztethetőségének feltételeként vette figyelembe (lásd: 2014. március 26-i Adoriso és társai kontra Bizottság végzés, T-321/13, nem tették közzé, EU:T:2014:175, 25. pont). Ezenkívül, noha – amint arra a Bizottság hivatkozik – a Törvényszék arra is rámutatott, hogy a felpereseknek nincs keresetőségi joguk az utóbbiak és a vitatott támogatás kedvezményezettje közötti versenytársi viszony hiányában (lásd: 2014. március 26-i Adoriso és társai kontra Bizottság végzés, T-321/13, nem tették közzé, EU:T:2014:175, 44–48. pont), amely megállapítást a felperesek egyik érvére reagálva tette, amelyben arra hivatkoztak, hogy közülük egyesek a támogatás kedvezményezettjeinek versenytársai is (lásd: 2014. március 26-i Adoriso és társai kontra Bizottság végzés, T-321/13, nem tették közzé, EU:T:2014:175, 37. pont).

⁵⁹ Pontosabban, a szóban forgó szanalási eljárás egy ideiglenes hitelintézet (ügynevezett áthidaló bank) létrehozását is magában foglalta, amelyre átruházták a bank eredményes üzletágait, míg az eszközökre és kötelezettségekre eső fennmaradó veszteséget egy „rossz bankra” hagyták, és a nemzeti hatóságok által a Bizottságnak benyújtott kötelezettségvállalások keretében többek között azt írták elő, hogy az alárendelt kötvények birtokosainak semmilyen vagyona nem ruházható át az áthidaló bankra (lásd: 2019. december 19-i BPC Lux 2 és társai kontra Bizottság ítélet, T-812/14 RENV, nem tették közzé, EU:T:2019:885, 7–14. pont).

A költségekről

56. A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről. E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése szerint – amely ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó – a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

57. Mivel a Bizottság peresztes lett, azt javaslom, hogy a Bíróság a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

Véggövetkeztetés

58. Tekintettel a fentiekben kifejtettekre, azt indítványozom, hogy a Bíróság

- utasítsa el a fellebbezést;
- az Európai Bizottságot kötelezze a saját költségein felül az ellenérdekű felek részéről felmerült költségek viselésére.